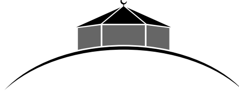

ŞEMSEDDİN SİVASÎ

DİVANI'NDAN ŞEÇMELER

Sivas
Nisan 2015

Şemseddin Sivasî
Divan'ından Seçmeler
Prof. Dr. Recep Toparlı

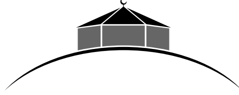
Sivas Belediyesi Yayın Kurulu
Prof. Dr. Recep Toparlı
Prof. Dr. Hüseyin Akkaya
Prof. Dr. Alim Yıldız
İbrahim Yasak
Murat Kıral

Kapak Hattı
Cafer Kelkit

Kapak ve Dizgi
Ajans Simendifer

ISBN:

Baskı:

ŞEMSEDDİN SİVASÎ

DİVANI'NDAN ŞEÇMELER

HAZIRLAYAN

Prof. Dr. Recep Toparlı

Prof. Dr. Recep Toparlı

3 Temmuz 1955 tarihinde Sivas'ta doğdu. İlk ve ortaöğrenimini Sivas'ta tamamlayarak 1976'da Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. 24 Ocak 1977 yine aynı bölümde asistan olarak göreve başladı. 1981'de "Edebiyat Doktoru", 1984'de "Yardımcı Doçent", 1988'de ise "Doçent" unvanlarını aldı. 16 Temmuz 1993 tarihinde Gaziosmanpaşa Üniversitesine atandı. 1 Kasım 1993 tarihinde "Profesör" oldu.
1996 yılında Türk Dil Kurumu üyeliğine seçildi.
Görev yaptığı üniversitelerin çeşitli birimlerinde yöneticilik yaptı. Dört yıla yakın bir süre Gaziosmanpaşa Üniversitesi Rektör Yardımcılığı görevini yürüttü.
2002-2009 yılları arasında Türk Dil Kurumunda görev yaptı. Türk Dil Kurumunun çeşitli çalışma grupları ile yazı kurullarında görev yaptı. Özellikle Türkçe Sözlük ve Yazım Kılavuzu üzerindeki çalışmalarını yoğun bir biçimde sürdürdü.
TRT'de yayımlanan "Bir Kelime Bir İşlem" programında bir süre Türkçe Danışmanlığı yaptı.
18 Ağustos 2009 tarihinde Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümüne atandı. Daha sonra Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümüne geçti.
21 Ekim 2010-05 Ağustos 2012 tarihleri arasında Cumhuriyet Üniversitesi Rektör Yardımcılığı görevini yürüttü.
26 Aralık 2011-26 Aralık 2014 tarihleri arasında Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yönetim Kurulu üyeliği yaptı.
Bir kısmı Sivas'la ilgili olmak üzere kırkın üzerinde yayımlanmış eseri ve çok sayıda makalesi vardır.
Türkçe ile ilgili olarak yurt içinde ve yurt dışında çok sayıda konferans verdi ve vermeye de devam etmektedir.
Evli ve üç çocuk babasıdır. İngilizce, Arapça ve Farsça bilmektedir.

İÇİNDEKİLER

TAKDİM

Anadolu'nun en kadim şehirlerinden birisi olan Sivas, yüzyılların birikimiyle oluşan tarihî ve kültürel zenginliğe sahiptir. Selçukludan Osmanlıya ve Cumhuriyet'e uzanan medeniyet yolculuğunda, Sivas hem ülkemizin en önemli şehirlerinden birisi hem de bu topraklarda yaşayan insanlarımızın müreffeh ve huzurlu bir hayat sürmelerinin mekânı olmuştur hep.

İnanıyoruz ki; çağdaş kent yönetimlerinin fonksiyonel amaçları arasında şehirleri fiziksel çehreleri ve altyapılarıyla yaşanabilir mekânlar yapmaya uğraşmaları kadar, üzerinde yaşayan insanları, kültürel damarlarından besleyecek kanalları destekleyerek, çağın gelişen imkânlarıyla buluşturan ortam ve imkânı sağlamaya yönelik görevleri de bulunmaktadır.

Bu çerçevedeki belediyecilik anlayışımız içerisinde, tarihten gelen kültürel mirasımızı yeni kuşaklarla buluşturmak ve özellikle bugünün ve geleceğin daha yaşanılabilir bir şehrine hizmet etmek gayesin-

deyiz. Güzel şehrimizin tarihî dokusunu korumaya ve ön plana çıkarmaya yönelik projelerimizle birlikte, insanımızın yaşadığı coğrafya ile barışık olması için nezih ve estetik iskân mekânları ve sosyal donatılar, ulaşım imkânları ve yeşil alanlar oluşturmanın gayreti içerisindeyiz. Bunlara yönelik geniş kapsamlı projelerimizi uygulamaya koymaktayız.

Yine bu şehrin insanlarının kültürel ve sosyal ihtiyaçlarını gidermek amacıyla konserler, şiir dinletileri düzenlemekte, panel ve sempozyumlar yapmaktayız. Ayrıca bu şehrin geçmişteki değerli ve yol gösterici şahsiyetlerinin eserlerini günümüze aktarmanın çabası içerisindeyiz.

İşte bu kitapla, kültürel çalışmalarımızdan bir örneği daha sizlere sunmanın mutluluğunu yaşıyoruz.

Şemseddin Sivasî Hazretleri şehrimizin önemli bir değeri ve şahsiyetidir. Gerek yaşadığı dönemde gerekse beş yüz yılı aşkın bir süredir bu coğrafyada saygı ile anılan mümtaz bir velidir. Gerek Meydan Camisi'ndeki irşatlarıyla gerekse kaleme aldığı birçok eseriyle insanların huzur ve saadeti için önemli bir görevi ifa etmiştir. Sivas Belediyesi olarak şehrimizin mutasavvıf ve ilim adamı olan Şemseddin

Sivasî'nin eserlerini bir külliyat olarak yeni kuşaklarla ve ilim dünyasıyla buluşturmanın sevincini yaşıyoruz. "Şemseddin Sivasî Külliyatı" projesinin hazırlanmasına öncülük eden Yayın Kurulu'na ve "Şemseddin Sivasî Divanı"nı hazırlayan değerli hocamız Prof. Dr. Recep Toparlı'ya teşekkür ediyorum.

Güzel şehrimiz için daha nice eserler yayımlamak dileğiyle…

Sami AYDIN
Sivas Belediye Başkanı

ÖN SÖZ

Şemseddin Sivasî'nin, özellikle gençler tarafından kolayca okunup anlaşılmasını sağlamak amacıyla yaptığımız bu çalışmada; Şemseddin Sîvâsî'nin hayatı, eserleri, şiirlerinin muhtevası, edebî kişiliği anlatıldıktan sonra divandan seçilen 41 şiir, 1 kıta ve 4 beyit Türkiye Türkçesine aktarılmıştır.

Şiirler, Türkiye Türkçesine aktarılırken asıllarına bağlı kalınmaya çalışılmış, gerektiğinde yorumlar da eklenmiştir.

Kitabın basımını üstlenen Sivas Belediye Başkanı Sayın Sami Aydın'a, Belediye Başkan Yardımcısı Sayın Ahmet Özaydın'a, bilgisinden her zaman yararlandığım değerli meslektaşım Prof. Dr. Mehmet Arslan'a ve kitabın basımını gerçekleştirenlere teşekkür ediyorum.

Sivas, Mart 2015

Prof. Dr. Recep TOPARLI

HAYATI

Şemseddin Sivasî, şimdiki Tokat iline bağlı Zile kazasında dünyaya gelmiştir. Esmer oluşundan dolayı kendisine **Kara Şemsî** veya **Kara Şemseddin** de denilen şairimizin doğum tarihi hakkında değişik görüşler bulunmaktadır. Hocazâde Hilmî *Ziyâret-i Evliyâ* isimli eserinde doğum tarihi olarak 928 (1521 -1522) yılını veriyorsa da, Halvetî Şeyhlerine dair güvenilir bilgileri *Hediyyetü'l-İhvân* adlı kitabında toplayan Nazmî Muhammed, onun 926 (1520) yılında doğduğunu bildirmektedir. Abdülbaki Gölpınarlı, İslam Ansiklopedisi'ndeki *Şemsiyâ* maddesinde onun *Nakd-i Hâtır*'ını 1003 (1594) yılında yazdığını ve eserde yetmişini aştığını belirttiğini göz önüne alarak onun 926 (1520) senesinde doğmuş olabileceği fikrini kabul etmektedir.

Yedi yaşında iken babasıyla Amasya'ya giden Şemseddin Sivasî, babasının şeyhi ve Seyyid Yahyâ-yı Şirvânî'nin halifesinin halifesi Amasyalı Muslihiddîn'e ve aynı koldan gelen Şirvanlı Mecdüddin'e intisap etmiştir. Şeyhinin teveccühünü kazandıktan sonra memleketine dönen Şemseddin Sivasî, daha sonra Tokat'a giderek

Arakiyecizâde Şemseddin Efendi'den ilim tahsil etmeye başlamıştır. Bu tahsili esnasında gördüğü bir rüyayı Kürkçüzâde'ye anlatmış, rüyasının yorumunda zahirî ve batıni ilimlerde zamanının pek meşhuru olacağı kendisine ifade edilmiştir. Daha sonraları İstanbul'a gelerek öğretim hayatına atılan Şemseddin Sivasî, sahn müderrisliğine kadar yükselmiş, fakat bir gün kazaskeri ziyarete gittiği zaman mevki isteyenlerin küçülmelerini görüp tiksinmiş; tasavvufa yönelmesine de bu olay sebep olmuştur. Zamanında büyük bir şöhrete kavuşan Şemseddin Sivasî hacca gitmiş, sonra İstanbul'a dönerek ders okutmak ve vaaz etmekle meşgul olmuştur. Tekrar Zile ve Tokat'a dönen Sivasî, Sivas Valisi Hasan Paşa tarafından yaptırılan bir caminin tamamlanması üzerine Sivas'a gelerek çok sayıda öğrenci yetiştirmiştir. Bütün kaynaklar onun Eğri seferine katıldığını ve bizzat savaşta bulunduğunu yazmaktadırlar. Şemseddin Sivasî, 1006 (1597) yılında Sivas'ta vefat etmiştir. Ölümü üzerine söylenen tarihlerden bazıları şunlardır:

1- *Kadriyâ târîh-i fevtini dedim*
Nüh felek Şems'i tulundı nûr ile

2- *Ey Hüsâmî fevtine târîh de*
Rûh-ı pâk-i Şemsî'ye Firdevs câ

3- Mekân u cây oldı cilve-gâh ı kurb-ı lâhûtî
Dulundu hayf Şems-i ma'nâ dîdeden nihân oldu

Türbesi, hâlen Sivas'ta Meydan Camii'nin kuzey tarafında bulunmakta olup üzerinde sülüs hattıyla:

Şehr-i Sivas içre cânâ işbudur
Şeyh Şemseddin Kutb'un meşhedi
Dedi Kadrî künbedi târîhini
Nûrla olsun musaffâ merkadi

tarih kıtası bulunmaktadır. Bu kıtanın son mısrası ebcet hesabına vurulunca 1009 (1600) rakamı çıkmaktadır ki, bu da türbenin, Şemseddin Sivasî'nin ölümünden üç yıl sonra yapıldığını göstermektedir.

Şemseddin Ahmed'in hâl tercümesi ile menkıbeleri; Şeyh Recep Sivasî'nin *Necmü'l-Hüdâ*, Şeyh Nazmî Muhammed'in *Hediyyetü'l-İhvân* ve Müstakimzâde Süleyman Sa'deddin Efendi'nin *Hülasatu'l-Hediyye* ve daha birçok kitapta yer almaktadır.

Şemseddin Sivasî'nin soyundan çok sayıda âlim, fazıl kişi geldiğini de belirtmekte yarar vardır.

ESERLERİ

Tarikat şeyhi olması ve daha ziyade kendi görüşlerini geniş halk kitlelerine yaymak istemesinden dolayı daha çok dinî konularda eser yazmıştır. Şemseddin Sivasî'nin tespit edebildiğimiz kırka yakın manzum ve mensur eseri vardır. Farsça ve Arapçadan tercümeler de yapmıştır. Şemseddin Sivasî'nin eserlerini şöylece sıralayabiliriz:

A) MANZUM ESERLERİ

1. *Dîvân-ı İlâhiyât,*
2. *El-fesâyih fî Tercemeti'l-levâyıh*: Tasavvufi bir eserdir.
3. *Heşt-Bihişt,*
4. *Gülşen-Âbâd*: Çiçeklerin karşılıklı konuşmalarıyla ilgili bir eserdir.
5. *İbretnümâ,*
6. *İrşâdü'l-Avâm,*
7. *Kitâbü'l-hıyâz min Sevb Gamâmu'l-Feyyâz*: Ebû Hanîfe'nin menkıbelerinden ibarettir. 1291 yılında İstanbul'da basılmıştır.
8. *Menâkıb-ı İmâm-ı A'zam*: Basılmıştır.
9. *Menâsik-i Hac*: Hac için gerekli bilgileri ihtiva eder.

10. *Mir'âtü'l-Ahlâk ve Müşevviku'l-Eşvâk,*
11. *Mir'atü'l-Eşvâk,*
12. *Mevlid-i Nebî:* 1286, 1936, 1949 yıllarında İstanbul'da ve Sivas'ta basılmıştır.
13. *Süleymânnâme,*
14. *Terceme-i İlâhî-nâme-i Şeyh Attâr,*
15. *Terceme-i Mantıku't-Tayr-ı Şeyh Attâr,*
16. *Terceme-i Pend-nâme-i Şeyh Attâr,*
17. *Terceme-i Kasîde-i Bürde:* Metin ve manzum tercüme bir arada bulunmaktadır. Yazma nüshası İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi'nde bulunmaktadır.

B) MENSUR ESERLERİ

1. *Cilâ-i Uyûnu'l-Arâisü'l-Muhaddara,*
2. *Dâiretü'l-Usûl,*
3. *Dürerü'l-Akâid:* Ehlisünnet akidesine dair bir eserdir.
4. *El-Câmiü'n-Nüfûs,*
5. *Huccet-i İlâhiyye,*
6. *Kıssa-ı Mûsâ ve Hızır,*
7. *Letâyifü'l-Âyât ve Nukûşu'l-Beyyinât,*
8. *Meclis,*
9. *Menâkıb-ı Çihâryâr-ı Güzîn*: Birçok defa basıldı. En son olarak 1983 yılında İstanbul'da sadeleştirilerek yayımlandı.

10. *Menâkıb-ı Nu'mân,*
11. *Menâzilü'l-Ârifîn*: İmam Gazâlî'nin risalelerinden faydalanılarak yazılmış olup 4 bölümden müteşekkildir. Şeriat ve tarikatta marifet hakkındadır.
12. *Nakdü'l-Hâtı*r: Ashab-ı Kehf, Hızır, Musa ile Zülkarneyn kıssalarına aittir. 1594 yılında Sivas'ta yazılmıştır.
13. *Risâle-i Emr-i İlâhî,*
14. *Risâletü't-Te'vîl,*
15. *Şerh-i Gazeliyyât-ı Sultân Murâd Hân-ı Sâlis,*
16. *Şerh-i Kavâidü'l- İ'râb li İbn-i Hişâm:* 25 yaşında iken talebelerinin isteği üzerine yazmıştır. İbn-i Hişâm'ın eserine zeyildir. Güvenilir bir kitap olup ders kitabı olarak okutulmuştur. Arapça bir gramer kitabıdır.
17. *Şerh-i Kelimâtü Kümeyl İbn-i Ziyâd,*
18. *Şerh-i Muhtasarü'l-Menâr:* 26 yaşında iken yazmış olup fıkıh usulüne dair bir eserdir. Âlimler arasında beğenilen bir kitap olup bu da ders kitabı olarak okutulmuştur.
19. *Umdetü'l-Edîp fi't-Te'allümi ve't-Te'dîb:* Farsça bir gramer kitabıdır.

ŞİİRLERİNİN MUHTEVASI

Şemsî'nin şiirlerinde tasavvuf hâkim bir unsurdur. Dinî fikirler bu şiirlerde işlenmiştir.

Şemsî'ye göre bu dünya fânidir, vefasızdır, insanı gaflet ve kesret içinde bırakır, boş ve lüzumsuz şeylerle onu oyalayarak Allah'a ulaşmasını engeller. Bu dünyanın lezzetlerine aldanmamak lazımdır, bu lezzetler geçici ve fânidir. Dünyada bulunan her şey insanın kesrette kalmasını sağlamakta ve onun fenafillaha ulaşmasını engellemektedir. Hâlbuki kesretten kurtulup vahdet şarabını, İlahi aşkı tatmak lazımdır. İnanan bir kimse için bu dünyanın bir önemi bulunmamaktadır. Asıl önemli olan öbür dünya, yani ebedî olan ahiret âlemidir. İnsanlar geçici ve fani olan bu dünyaya değil, gerçek olan öbür dünyaya çalışmalıdırlar. Bir yola azıksız çıkılamayacağı gibi, bu dünyada da iyi işler yapmadan, sevap kazanılmadan ahiret âlemine gidilmez. Fırsat elde iken onu ganimet bilmek gerekir. Çünkü ecel celladı geldiğinde insanın son pişmanlığı fayda vermez.

Doğru yolu bulmak için bir mürşidin veya bir şeyhin müridi olmak, bir tekkeye bağlanmak gere-

kir. Bu tekkede nefsi masivadan; Allah'tan başka olan her şeyden temizlemek, nefsi övünmekten vazgeçirmek ve onu ıslah etmek gereklidir. Gerçek mutluluğa ve saadete ancak bu şekilde erişilebilir.

Rint ve zahitler Allah'a ulaşmak, onun rızasını elde etmek için değişik metotlarla hareket etmektedirler. Zahitler; namaz, oruç, zekât gibi dinî emirlere sıkı sıkıya bağlanarak amaçlarına ulaşacaklarını savunurlar. Rintler ise mutluluğu tekkede (meyhanede) ararlar. Orada içilen ilahi şarap (zikir) insanı amacına ulaştırır, nefsini temizler. Dünyanın lezzetlerinden uzaklaşmak için Allah'ı bolca zikretmek, onun adını dilden düşürmemek lazımdır. İnsan ancak benliğinden kurtulduğu zaman mutlu olabilir. Kendisine yabancı olmayan Allah'a ulaşamaz. Rintler sadece Allah'a yakın olmayı, onun cemalini görmeyi isterler. Zahitlerin amacı ise köşk, saray, tuba ağacının gölgesi, cennet vb.dir.

Peygamberimiz'in (SAV) şefaati çok önemlidir. Onun şefaati olmazsa insanların hâli çok perişandır. Onun şefaatine erişebilmek için onun sünnetlerine uymak, ona dil uzatmamak lazımdır. O, yaratıkların en şereflisidir, son peygamberdir. Evliya ve enbiya da ondan şefaat istemektedirler.

Sevgiliden gelen eziyete sabırla tahammül göstermek lazımdır. Sevgilinin cefası âşıka vefadır,

onunla ilgilendiğini gösterir. Âşıklar için en kötü durum sevgilinin ilgisizliğidir.

Doktorlar bütün dertlere deva bulabildikleri hâlde (ölüm hariç) gönül yarasına ilaç bulamazlar, çünkü onun ilacı yoktur.

Şemsî'ye göre sevgiliye kavuşmak için bu vücut ağırlığından kurtulmak, ondan vazgeçmek lazımdır. Canlarını sevenler ilahi aşkı tadamazlar.

İnsanoğlu, sevgilisinden ayrı iken çektiği acılarla olgunlaşır, gerçek ve kâmil bir insan olur. Gerçek sevgilisini bulan için bu dünyanın artık önemi yoktur.

Cenab-ı Hak'tan gelen sayısız nimetlere şükredilmesi gerekmektedir. Çünkü Cenab-ı Allah bütün nimetlerini insanoğlu için yaratmıştır, insanoğlunun bunlara karşılık şükretmesi gerektiği hâlde kalbini kötü fikirlerle doldurarak masiva ile uğraşmaktadır. İnsanoğlunun dili de devamlı olarak kötü sözler söylemektedir. Bu durum çok kötüdür. İnsan dilinin ve kalbinin daima Allah'ı zikretmesi lazımdır. Bu, nefse ağır gelir ama alışmak lazımdır. Aslında insanoğlunun dışında her şey Allah'ı zikretmektedir. Esen yeller, tozan yollar, cinler, hayvanlar, melekler hep onun âşıkıdırlar ve onu zikrederler. İnsan da ancak Cemal-i Mutlak'a âşık olmakla, onu zikretmekle mutlu olabilir.

Allah'ın lütfu ve keremi o kadar çoktur ki denizler onun cömertliğinden bir damla bile değildirler.

İnsanoğlu, bu dünyaya nasıl bir şeysiz geldiyse o şekilde de gidecektir. Hiçbir sultanın, padişahın saltanatı devamlı olmamıştır. Şimdi onların yerlerinde yeller esmektedir. Öldüklerinde yanlarında hiçbir şey götüremememişlerdir. İnsanoğlu bu dünyadaki makam ve mevkiine güvenerek gururlanmamalıdır. Zamanlarına hükmeden Kisra ve Kayser'den bugün hiçbir eser bulunamamaktadır. İnsanoğlu, ancak iyi bir eser bırakabildiği takdirde hayırla anılabilir.

Şemsî, Kur'an'ı iyice okuyup ne demek istediğini anlamanın gerekli olduğunu bildirmektedir. Çok insanlar vardır ki, Kur'an-ı Kerim'i çok okudukları hâlde onun ne demek istediğini anlayamadıkları için cahildirler.

Şemsî'ye göre insanoğlu kendi ayıbını, kusurunu hiçbir zaman görmez ve görmek de istemez. Başkalarının kusurlarını araştırır ki bu da iyi bir şey değildir.

Tamamen sade bir Türkçe kullandığını söyleyemeyeceğimiz Şemsî, Arapça ve Farsça kelimeler kullanırken oldukça başarılıdır. Onun bu dilini son derece tumturaklı bir dil de sayamayız. Bazı şiirlerinde son derece akıcı bir dil kullanmasına rağmen, bazılarında lisanı o kadar ağırdır ki, anlamak için epeyce

yorulmak gerekir. Bu durumun da, o devrin kültür ve dünya görüşüne ya da başka bir deyimle Şemsî'nin bağlı bulunduğu tarikata yabancı olmamızdan kaynaklandığı kanaatindeyiz.

EDEBÎ KİŞİLİĞİ

Yazmış olduğu kırka yakın eserden yüksek bir din kültürüne sahip olduğu; Arapça ve Farsçayı çok iyi bildiği ve Hanefi mezhebine son derece bağlı bir zat olduğu açıkça anlaşılan Şemseddin Sivasî bir tarikat şeyhi olması dolayısıyla şiirlerini daha çok tasavvufi fikirlerini ifade etmek ve yaymak amacıyla yazmıştır. Onda parlak bir şairlik hüviyeti yoktur. O, şiiri bir araç ya da vasıta olarak görmüştür.

16. yüzyıl gibi Türk edebiyatının parlak bir devrinde Fuzulî, Bakî, Zatî, Lâmiî, Hakanî gibi usta şairlerin yanında hiçbir varlık gösteremeyen Şemsî hakkında şuara tezkirelerinde herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Birkaç tercüme-i hâl ve daha ziyade tarikatlarla ilgili kitaplarda hakkında bilgi bulunabilen Şemsî'nin şiirlerinde edebî bir değer aramak boşunadır. O, bir tarikat şeyhi olarak fikir ve düşüncelerini hiçbir sanat gayesi gütmeden, fazlaca edebî sanatlara girişmeden samimi bir şekilde ifade etmeye çalışmıştır. İç içe girmiş mazmunlar, edebî sanatlar onun şiirinde yoktur. Şiirleri didaktik bir mahiyet arz etmektedir.

Şiirlerinde çoğunlukla **Şemsî** mahlasını kullanan (**Şems**, **Şemseddîn, Şemsiyân** mahlaslarını birer kez kullanmıştır) şairimiz, aruz veznine de tam manasıyla hâkim değildir. Daha önce de açıkladığımız gibi şiirlerinde vezin hatalarına çokça rastlanmaktadır. Aruz vezninin Türk edebiyatında çok kullanılan birkaç kalıbı dışına çıkmayan Şemsî, hece vezni ile de şiirler yazmıştır.

SEÇİLEN ŞİİRLER
ve
TÜRKİYE TÜRKÇESİNE AKTARILMIŞ BİÇİMLERİ

Lillâhilhamd verildi İslâm'a
Şevket-i lâilâheillallâh
Gayrı edyâna olmadı hâsıl
Şöhret-i lâilâheillallâh

Allah'a şükürler olsun ki İslam'a "lâilâheillallâh" büyüklüğü verildi. "Lâilâheillallâh" şöhreti diğer dinlere nasip olmadı.

Gelin ey ehl-i şevk olan yârân
Kılalım bâğ-ı cenneti seyrân
Edelim çünki buyurur Rahmân
Sohbet-i lâilâheillallâh

Ey çok istekli olan dostlar! Gelin, cennet bağını gezelim. Rahman olan Allah'ın emrettiği "lâilâheillallâh" sohbetini yapalım.

Dil-i mahrûra harrı dâfi'dir
Küllî vâye devâ-yı kâtı'dır
Nûş edegör ki hayli nâfi'dir
Şerbet-i lâilâheillallâh

"Lâilâheillallâh şerbetinden bir içiver, çok yararlıdır; hararetli gönlün ateşini giderir, her yudumu kesin bir devadır.

Çün bize (**fezkurûnî**) der Hâlık
Giderip gafleti olun ayık
Sanmanız herkese olur lâyık
Devlet-i lâilâheillallâh

Allah bize (beni anınız) dediği için gafletten kurtulup ayılınız. Lâilâheillallâh mutluluğunun herkese nasip olacağını sanmayınız.

Dili zeyn eyleyip anın adın
Bu gönül içre bulasız dadın
Çalınır çünki arşta durmadın
Nevbet-i lâilâheillallâh

Arşta sürekli olarak "lâilâheillallâh" davulu çalındığından, bu gönülde gerçek bir tat elde etmek için onu süsleyerek Allah'ın adını anın.

Bir olup cümleten dil ü dîde
Edelim zikr-i Hakk'ı her yerde
Boyasın bizi reng-i tevhîde
Sıbgat-i lâilâheillallâh

Gönlü ve gözü birleştirerek her yerde Allah'ı zikredelim. Lâilâheillallâh boyası bizi birlik rengine boyasın.

Aç gözün nice olasın nâim
Giyme gaflet palâsını dâim
Bu libâsı diken giyer dâim
Hil'at-i lâilâheillallâh

Gözünü aç, ne zamana kadar uyuyacaksın! Gaflet elbisesini sürekli olarak giyinme! Lâilâheillallâh kaftanını daima diken giyer.

Ger sefâ hâsıl-ise cânında
Verme nefse murâdını sen de
Ehl-i hâl olana yeter bunda
İzzet-i lâilâheillallâh

Eğer senin canında mutluluk varsa, nefsin her istediğini yerine getirme. Lâilâheillallâh'ın büyüklüğü Allah aşkına kapılana burada yeter.

Çün mükerremsin anla ey bende
Cünd-i şeytâna olma efgende
Zülfikâr-ı Alî gibi sende
Heybet-i lâilâheillallâh

Ey köle! Değerli olduğunu anlayarak şeytanın ordusuna yenilme. Hz. Ali'nin kılıcı gibi lâilâheillallâh'ın yüceliği de sendedir.

Zevk-i zikrin bu cânına irsin
Bu gönülden gerekmezi silsin
Cehd edegör ki kalbine girsin
Hey'et-i lâilâheillallâh

Allah'ı anmanın zevki sende yer ederek gerekli olmayanları gönülden silsin. Çok çalış, çabala ki lâilâheillallâh'ın şekli kalbine girsin.

Nice bir zikr eder dilin ağyâr
Gele bu zikri edelim tekrâr
Çün gire kalbine komaz deyyâr
Gayret-i lâilâheillallâh

Dilin ne zamana kadar başkalarını anacak? Gel de bu zikri tekrar edelim. Lâilâheillallâh gayreti kalbine girdiğinde hiç kimseyi orada barındırmaz.

Bu dilinden sadâ-yı hû çıksın
Gönlüne ma'rifet suyu aksın
Nefsinin hep hisârını yıksın
Satvet-i lâilâheillallâh

Bu dilinden Allah sesi çıksın. Gönlüne marifet nuru aksın. Lâilâheillallâh sıçraması, nefsinin bütün hisarlarını yıksın.

Şemsiyâ zâkir ol hakîmâne
Kalbini kâbil eyle irfâna
Ko devâyî dil ü cisim câna
Sohbet-i lâilâheillallâh

Ey Şemsî! Hikmet sahibi olanlara yakışırcasına Allah'ı an. Kalbini Allah'ı anlamada yetenekli hâle getir. Lâilâheillallâh sohbetini; gönle, bedene ve ruha bir deva olarak kabul et.

Kapına geldi âsîler şefâat yâ Resûlallâh
Suçunu bildi kâsîler şefâat yâ Resûlallâh

Ey Allah'ın Resulü! Başkaldıranlar, dikbaşlılar senin kapına geldi. Duygusuzlar suçlarını anladılar. Sen şefaat et.

Kapından özge yok kapım tapundan özge yok tapum
Bu dem geldim bilip suçum şefâat yâ Resûlallâh

Ey Allah'ın Resulü! Senin kapından başka kapım, senin huzurundan başka varacak yerim yok. Şu anda suçumu kabul ederek geldim. Sen şefaat et.

Garîk-i bahr-i isyânım harîk-i nâr-ı hicrânım
Fakîrim zâr u giryânım şefâat yâ Resûlallâh

Ey Allah'ın Resulü! İsyan denizinde boğuldum. Ayrılık ateşiyle yanıyorum. Zavallıyım, inliyorum, ağlıyorum. Sen şefaat et.

Yolum sedd eyledi ağyâr kılıp gurbette işim zâr
Elim tut lutf ile kurtar şefâat yâ Resûlallâh

Ey Allah'ın Resulü! Yolumu başkaları kesti. Gurbette kaldığım için ağlayıp inliyorum. Bana yardımcı ol, iyilik ederek beni kurtar. Sen şefaat et.

Ne ettim-ise ben ettim yanıldım nefse zulm ettim
Henüz cürmüm bilip geldim şefâat yâ Resûlallâh

Ey Allah'ın Resulü! Ne ettiysen kendim ettim. Yanıldım, nefsime zulmetim. İşte suçumu bilerek geldim. Sen şefaat et.

Ne ilmim var ne a'mâlim perîşân cümle ahvâlim
Dolu vesvâs ile bâlim şefâat yâ Resûlallâh

Ey Allah'ın Resulü! İlmim de amelim de yok. Hâlim çok perişan. Gönlüm hep vesveselerle dolu. Sen şefaat et.

Çü geldik biz sefîhâne nazar kıl sen hakîmâne
Vasiyyet kılman ihvâna şefâat yâ Resûlallâh

Ey Allah'ın Resulü! Biz, akılsızlara yaraşır bir biçimde geldik. Sen bize hikmet sahibi olanlara yakışır biçimde bak. Kardeşlerime vasiyet etmiyorum. Sen şefaat et.

Marîz-i zâlim-i nefsim yanıldım durmadım epsem
Kapından dilerim essem şefâat yâ Resûlallâh

Ey Allah'ın Resulü! Nefsin, acımasız hastasıyım. Yanılarak susmadım. Kapından geçip gitmeyi istiyorum. Sen şefaat et.

Bu **Şemsî** abd-i âbıktır ne etsen ana lâyıktır
Velî yolunda sâdıktır şefâat yâ Resûlallâh

Ey Allah'ın Resulü! Bu Şemsî, senin kapıdan sebepsiz yere kaçan bir köledir. Ona ne yaparsan yaraşır. Ancak o, senin yolunda sadakatlidir. Sen şefaat et.

Derd-i aşka düşmeyen dermâna olmaz âşinâ
Cevre mahrem olmayan ihsâna olmaz âşinâ

Aşk derdine düşmeyen dermanı bilemez. Sıkıntılara sırdaş olmayan iyiliği tanıyamaz.

Cân u başın saklayanlar tâ ebed bîgânedir
Cânı îsâr etmeyen cânâna olmaz âşinâ

Canlarından ve başlarından vazgeçmeyenler sonsuza kadar yabancıdırlar. Canını döküp saçmayan sevgiliye dost olamaz.

Çâh-ı hıssetten per-i himmetle a'lâya uzan
Katre deryâ olmadın ummâna olmaz âşinâ

Cimrilik çukurundan himmet kanadıyla yükseklere çık. Damla, deniz olmadan okyanusla tanışamaz.

Cehd edip râh-ı ibâdette ferîd ol tâlibâ
Kulluğun bildirmeyen sultâna olmaz âşinâ

Ey istekli kimse! Çok gayret gösterip ibadet yolunda eşsiz, benzersiz ol. Kulluğunu bildirmeyen sultanla tanışamaz.

Zülfüne ermek dilersen ko seri meydânıda
Başını top etmeyen çevgâna olmaz âşinâ

Sevgilinin saçına ulaşmak istersen onun uğruna başını ver. Başını top yapmayan deyneği tanıyamaz.

Ârif olmak ister-isen gel nedânem dersin al
Bildiğinden geçmeyen irfâna olmaz âşinâ

Çok anlayışlı olmak istersen gel, "ben bilmem" dersi al. Bildiğinden vazgeçmeyen gerçek bilgiye ulaşamaz.

Sufra gibi sürmeyen yüzin yere her subh u şâm
Cânib-i Hak'tan gelen mihmâna olmaz âşinâ

Sofra gibi yüzünü her sabah ve akşam yere sürmeyen Allah'tan gelen misafirle dost olamaz.

Tâlibâ ko gafleti şevk ile gir tâatına
Zevk-i dîni duymayan îmâna olmaz âşinâ

Ey istekli kimse! Gafleti bırakarak ona itaat et. Dinin zevkini tatmayan, imanı bilemez.

Şemsiyâ şem'-i ruh-ı cânâna yak her varını
Bâl ü perrin saklayan pervâne olmaz âşinâ

Ey Şemsî! Her şeyini sevgilinin yanağının mumuna yak. Kanadını saklayan kelebek dost olmaz.

Açа gaflet gözünü nice bir aldar seni hâb
Kâr-bân menzile irdi duruban eyle şitâb

Gaflet gözünü aç, uyku seni ne zamana kadar aldatacak? Kervan menziline ulaştı, kalkıp acele et.

Merkebin çünki zaîftir edegör bârî sebük
Maksadın çünki baîddir alıgör zâd-ı sevâb

Binitin zayıf olduğu için hiç olmazsa çabuk davran. Ulaşmak istediğin şey çok uzaktadır, sevap azığı alıver.

Nice bir aldanasın dâr-ı fenâ lezzetine
Nice bir besleyesin cismini çün ola türâb

Fani dünyanın lezzetine ne zamana kadar aldanacaksın? Toprak olacak bu bedenini daha ne kadar besleyeceksin?

Nice bir gaflet ile nefs ü hevâya uyasın.
Vaktidir uyanasın pes tutasın râh-ı savâb

Gafletle daha ne kadar nefsine ve boş isteklerine uyacaksın? Artık uyanıp doğru yola girmenin zamanı gelmiştir.

Gele ey dil ata nâmûs ile ârı yabâna
Ayragör anları yoldan ki olur sana hicâb

Ey gönül! Namusu ve arı önemseme, onlar sana engel oluyorlar, onları yoldan uzaklaştır.

Bülbül-i rûh ile gülzâr-ı habîbe uçagör
Cîfe-i dünyâ ile aldamasın nefsi gurâb

Ruh bülbülü ile sevgilinin gül bahçesine uçuver. Kargalar, nefsi dünyanın leşleriyle aldatmasın.

Genc-i mahfî zâhir etmek diler-isen **Şemsiyâ**
Bu vücûd ma'mûrunu eyle harâb-ender-harâb

Ey Şemsî! Gizli hazineleri ortaya çıkarmak istersen bu bakımlı vücudunu tamamen tahrip et, yıprat.

Kimdir ki bu âlem heme dîvânesi derler
Meftûn oluban âşık-ı mestânesi derler

Bütün âlemin onun için deli olduğu, ona tutularak sarhoşlara yakışır bir biçimde âşık oldukları kimdir?

Pertev salalı âleme şol şem'-i münîri
İhlâk olalı ecniha pervânesi derler

Aydınlatıcı mumu dünyaya ışık salıp kanatları yok olduğundan beri onun kelebeği olduğunu söylüyorlar.

Her kim ki işitti bugün ol genc-i kemîni
İmrânı koyup şevk ile vîrânesi derler

Bugün o gizli hazineyi işiten herkesin, bayındırlığı bırakıp büyük bir istekle onun harabesi olduğunu söylüyorlar.

Şol dem ki lebinden kodı peymâneye katre
Cânlar bu hevesle heme peymânesi derler

Dudağından bir damla kadehe koyduğunda gönüller, bu istekle hep onun kadehini söylerler.

Hüsnünden anın zerre haber duyalı hûbân
Ruhsârı koyup hâkine âvâresi derler

Güzelliğinden çok az bir haber işiten güzellerin, yanaklarını onun toprağına koyup perişan olduklarını söylüyorlar.

Derdinden anın lezzet alan bî-gam u bî-derd
Derdine düşüp hüzn ile bî-çâresi derler

Derdinden lezzet alan tasasız ve dertsizlerin, üzüntü ile onun derdine düşerek zavallılaştıklarını söylüyorlar.

Baş eğmez-iken kimseye ol Kayser ü Kisrâ
Şapkası elinde heme pür yarası derler

Kayser ile Kisra hiç kimseye baş eğmezken şapkaları ellerinde, hep yaralı olduklarını söylüyorlar.

Zülfi hevesiyle şeb-i sevdâya düşenler
Sad-pâre olup şâne gibi pâresi derler

Saçına heveslenerek karanlık geceye düşenlerin, tarak gibi yüz parçaya bölündüklerini söylüyorlar.

Şemsî tutagör silsile-i zülfini yârin
Kim zühd ile salâhın heme yüz karası dirler

Ey Şemsî! Sevgilinin saçının tellerini tutuver ki, sofuluğun ve dine bağlılığın hep yüz karası diyorlar.

Derd ehli olan dârını dil-dâre satarlar
Bülbül gibi her varını gül-zâre satarlar

Dertli olanlar yerlerini yurtlarını sevgiliye, bütün varlıklarını bülbül gibi gül bahçesine satarlar.

Sâlik ki hakîkat gülünün kokusun alsa
Âlem gülünün varını bir hâre satarlar

Hakikat gülünün kokusunu alan bir tarikat mensubu, dünyadaki güllerin tamamını bir dikenle değiştirirler.

Şunlar ki hakîkat yolına girmedi bunda
Öz eli ile cennetini nâre satarlar

Burada hakikat yoluna girmeyenler, cenneti kendi elleri ile cehenneme satarlar.

Ger yolu açılıp gire bâzârına aşkın
Yüz hırka ile tesbîhi zünnâre satarlar

Yolları açılıp aşkın pazarına girdiklerinde bir kuşağı, yüz hırka ile tespihe tercih ederler.

Ger sırr-ı ene'l-hakk'a erişip öle Mansûr
Bin cismde ölse anı bir dâre satarlar

Mansur "ene'l-hak" sırrına kavuşup öldüğünde bin bedeniyle de ölse onu bir darağacına asarlar.

Abdâl-ı ilâhî oluban tekye-i gamda
Sûrette nesi var-ise esrâre satarlar

Derviş olarak görünen neleri varsa, gam tekkesinde onları sırlarla değiştirirler.

Şemsî bulugör yol erini râh-ı fenâda
Kimdir der-isen varını bir yâre satarlar

Ey Şemsî! Yokluk yolunda, bütün varlığını sevgiliye veren bir yol arkadaşı buluver.

İlâhî dilime lutf eyle zikrinden halâvet ver
Duyam esrâr-ı tevhîdi dimâğımda letâfet ver

Ey Allahım! İyilik edip gönlüme senin zikrinden tatlılık ver. Birliğin sırlarını anlayayım; aklıma, şuuruma güzellik ver.

Beni pâk et alâyıktan halâs eyle avâyıktan
Harîm-i kûyuna varmaklığa şâhım liyâkat ver

Beni dünyayla olan ilgilerden temizle, engellerden kurtar. Ey padişahım! Senin mahrem olan yerine girmeme izin ver.

Yönüm kanda olsa cemâlin ile meşhûdum
Beni fakrdan geçir yâ Rab bu kesret içre halvet ver

Her ne tarafa yönelirsem senin güzelliğim görmekteyim. Ey Allahım! Beni yoksulluktan uzaklaştır, bu çokluk içinde yalnızlık ver.

Yüzüm yoktur dönem yüzüm ne sözüm var diyem sözüm
Kerîmsin kapına geldim cenâbından vicâhet ver

Sana dönecek yüzüm, sana söyleyecek sözüm yok. Sen cömertsin, kapına geldim, bana yüzünü göster.

Yola girdim bu za'f ile aceb hâlim nice ola
Sana doğru giden yola inâyetten hidâyet ver

Bu zayıf hâlimle yola girdim. Acaba hâlim nasıl olacak? Sana giden yolda, gerçek yolu bulmama yardımcı ol.

İbâdetten bulam lezzet betâletten edem nefret
Takarrübde ola hürmet dahi senden kanâat ver

İbadetten tat alayım, avarelikten nefret edeyim. Sana yakın olmak için saygı göstereyim. Bana kanaat ver.

Beni gayrıdan et bîzâr seninle eyleyem bâzâr
Yunup sevb-i maâsîden dile yâ Rab tahâret ver

Beni senden başkalarından usandır, yalnızca seninle görüşeyim. Allahım! Günahların elbisesinden yıkanıp gönlüme temizlik ver.

Ne hâl üzre olam yâ Rab erirme dînime noksân
Kemâl-i dînimi gayrı nakâyıstan kifâyet ver

Allahım! Nasıl olayım? Dinime eksiklik verme. Artık eksikliklerini gidererek dinimi mükemmel hâle getir.

Koma başa koma câna bana cür'et ver ihsâna
Kamu tavrımda sultânım kerâmetten sehâvet ver

Sultanım! Beni başımla ve canımla baş başa bırakma. İyilik etmem için bana cesaret ver. Bütün tavırlarımda bana bağış yapmam için cömertlik ver.

Yolum üzre durup ağyâr hicâb oldu bana yek-bâr
Selâmetle geçirgil bunca reh-zenden selâmet ver

Yabancılar yolumun üzerine durup hep birlikte bana engel oldular. Emin bir şekilde geçirip bunca yol kesen haydutttan beni kurtar.

Tavâfım kûyuna olsun nigâhım rûyuna olsun
Bu **Şemsî** zerreye gayrı hevâlardan ferâgat ver

Senin bulunduğun yerin etrafında döneyim, senin yüzüne bakayım. Bu değersiz Şemsî'yi artık boş isteklerinden kurtar.

Hudâvendâ şu âlemde esen yeller seni ister
Ayakları gubâr olmuş tozan yollar seni ister

Ey Allahım! Şu âlemde esen yeller seni istemektedir. Ayakları toza batıp tozan yollar da seni dilemektedir.

Eger cindir eger hayvan eger melek eger insân
Seni zikr etmede yeksân dönen diller seni ister

Cinler, hayvanlar, melekler, insanlar tamamen seni zikretmektedirler. Bunların dönen dilleri seni arzu etmektedir.

Bulam diye diler anı gezer arayı arayı
Dolaşıp kûh u sahrâyı akan seller seni ister

Bulmak umuduyla dağları ve ovaları dolaşarak seni arayan sellerin de tek dilekleri sensin.

Ayağın gerçi hâr almış velâkin bî-karâr olmuş
Gezip elden ele salmış gezen güller seni ister

Ayağına diken battığı için bir yerde duramayarak elden ele gezen güller de seni isterler.

Seherlerde okur virdi verir âşıklara derdi
Bahâne eylemiş verdi gezen güller seni ister

Seher vaktinde duasını okuyan, âşıklara sıkıntı veren, gülü bahane eyleyerek gezen güller de seni arzu ederler.

Kevâkib ay güneş bî-cân karârı yok eder seyrân
Olup ser-keşte vü hayrân dönen gökler seni ister

Ruhsuz bir şekilde yerlerinde durmayarak gezinen yıldızlar, ay, güneş; sersem ve şaşkın bir biçimde dönen gökler de seni istemektedirler.

Tutuşup hecr ile yanmış ezelde aşka boyanmış
Duhânın göklere salmış yanan otlar seni ister

Ayrılık ile tutuşup yanan, ezelde aşka boyanan, dumanları göklere yükselen ateşler de seni dilemektedirler.

Boyamış göklere taşın seherleri döker yaşın
Çemende kaldırıp başın biten otlar seni ister

Dış taraflarını renklerle boyayan, seher vaktinde gözyaşı döken, çimende başların kaldırıp biten otlar da seni arzu etmektedirler.

Çü sensin vâhid-i mutlak mekânın yok ale'l-ıtlâk
Bahâne kışlak u yaylak göçen iller seni ister

Sen gerçekten teksin, kesinlikle senin mekânın yoktur. Yaylaları ve kışlakları bahane ederek göç edenler de seni isterler.

Yolun sedd eylemiş ağyâr kalıp gurbette eyler zâr
Bu **Şemsî** gibi her kim var duyan kullar seni ister

Bu Şemsî gibi; yollarını düşmanlar kapatan, gurbette kalarak inleyen, ve yalnızca seni duyan kulların tek isteği de sensin.

Mecnûn olalı gönlüm Leylâ haberin söyler
Derde düşeli cânım veylâ haberin söyler

Gönlüm, delice tutkun olduğundan beri Leylâ haberini söylemektedir. Canım da derde düştüğünden beri ah vah etmektedir.

Cismimde gönül kuşu mahbûs olalı ağlar
Cezbeyle boşandıkta a'lâ haberin söyler

Gönül kuşu gönlümde hapsolduğunda beri ağlamaktadır. Kendinden geçtiğinde de yüce haberi söylemektedir.

Cân kuşu bu gülşende medhin okumaktaydı
Zülfün ağına düştü sevdâ haberin söyler

Can kuşu bu gül bahçesinde onu övmekteydi. Saçının ağına düştüğünden beri de aşk, şiddetli tutku haberini söylemektedir.

Cânım seni duyalı gönlüm ana uyalı
Özge haberin koyup Mevlâ haberin söyler

Canım seni duyduğundan, gönlüm ona uyduğundan beri diğerlerinden vazgeçip Allah'tan bahsetmektedir.

Şemsî seni duyalı aşka cânı uyalı
Firkat haberin koyup vuslat haberin söyler

Şemsî seni duyduğundan, sana âşık olduğundan beri ayrılık yerine kavuşmadan bahsetmektedir.

Çünki kondun bu harâb-âbâda gencin bulagör
Böyle bahr-i şûra daldın deste dürrin alagör

Mademki bu tam harabe olan yere kondun, hazinesini buluver. Böylesine tuzlu bir denize daldın, deste deste incisini alıver.

Râh-ı hakta merkeb-i leng ile ger bîçâresin
Koma elden dâmen-i kâfile-dârı gelegör

Mademki Kak yolunda topal bir bineğinle zavallı bir durumdasın, öyleyse kafile başının eteğini elinden bırakmadan geliver.

Âb-ı ma'niyle dolu cümle zurûf-ı eşyâ
Fevzî-i kalbi tehî koma anınla dolagör

Eşyanın zarfları tamamen mana suyuyla dolu. Kalbini boş bırakma, onunla dolduruver.

Serserî gezme bu bâzâra çü girdin miskîn
Nakd-i mevhûmla bâzâr-ı hakîkat kılagör

Ey zavallı! Mademki bu pazara girdin, başıboş gezme, hayalî para ile gerçek pazarı oluştur.

Âsitân-ı yâre ermek olmaz-ise **Şemsiyâ**
Şart-ı yârî bu-durur bârî yolında ölegör

Ey Şemsî! Sevgilinin kapısına ulaşmak nasip olmazsa, dostluğun şartı budur: Hiç olmazsa onun yolunda ölüver.

Biz ol uşşâk-ı ser-bâzız bize akl issi yâr olmaz
Mey-i aşk ile ser-mestiz bize hergiz humâr olmaz

Biz öylesine cesur âşıklarız ki akıllı kimseler bize dost olamazlar. Aşk şarabı ile sarhoş olmuşuz, bizde kesinlikle içki sersemliği olamaz.

Şarâb-ı aşkı çün içtik ferâgat mülküne geçtik
Yanıp aşkıyla tutuştuk bize tehdîd-i nâr olmaz

Aşk şarabını içince her şeyden el çektik. Onun aşkıyla tutuştuğumuz için ateşle tehdit edilmeyiz.

Diriyiz dâim ölmeyiz çürüyüp toprak olmazız
Karanu yerde kalmazız bize leyl ü nehâr olmaz

Sürekli olarak diriyiz; ölmeyiz, çürüyüp toprak olmayız. Karanlık yerde kalmayız, bizim için gece ve gündüz fark etmez.

Bizim gülşendeki güller açılır tâze solmazlar
Şitâ olmaz bu gülşende zemistânı bahâr olmaz

Bizim gül bahçemizdeki güller açılmıştır, tazedirler ve solmazlar. Bu gül bahçesinde kış olmaz, kışı da bahara dönüşmez.

Kıyamazsan baş u câna ırak dur girme meydâna
Bu menzilde nice cânlar baş oynar i'tibâr olmaz

Başından ve canından vazgeçemezsen meydana girme, uzaklaş. Bu konak yerinde niceleri başkanlığa oynar da değerleri olmaz.

Bu dünyâ balına banma hayâlâtına aldanma
Ebed bâkî kalam sanma fenâdır pâydâr olmaz

Bu dünyanın balına elini sokma, hayallerine aldanma. Bu dünyada ebedî olarak kalacağını sanma. Bu dünya ebedî değil geçicidir.

Erişti çün **Şemsî**'nin vücûdu katresi bahre
Ne katre ayn-ı bihâr oldu ana ka'r u kenâr olmaz

Şemsî'nin vücudunun bir damlası denize kavuştuğu için o damla denizlerin kaynağı oldu, onda kenar ve dip yoktur.

Kankı dimâğ içinde ki aşkın hevâsı yok
Yüz nûr görürse gözlerinin rûşenâsı yok

Beyninde aşk havası olmayan bir kimse, yüzlerce nur görse de onun gözlerinin parlaklığı yoktur.

Hakk'ın cemâli Ka'besini kılmayan tavâf
Bin hacc ederse Merve hakı çün Safâsı yok

Allah'ın güzelliğinin Kâbesinin etrafında dönmeyenin, bin kez hac yapsa da Merve hakkı için Safa'sı (neşesi) yoktur.

İhram giyiben eğnime bir şâl giyürdi aşk
Bir dondur o ki anın eni vü yakası yok

İhram giyerken aşk da omzuma eni ve yakası olmayan bir şal giydirdi.

Aşkın beriyyesinde susuzlukta öleni
Bir gül gözü yaş eyle ki vasla safâsı yok

Aşk çölünde susuzluktan ölene bir gül ver, ağla. Çünkü onun kavuşma neşesi yoktur.

Şemsî visâlin ıydine kurbân olursa ger
Ersin bekâya hergiz anın kim fenâsı yok

Eğer Şemsî sana kavuşmanın bayramı için kurban olursa ölümsüzlüğe kavuşur, onun için asla fanilik yoktur.

Kıssa-ı şem′-i dili pervâneden sormak gerek
Hâl-i bâğ-ı bülbülü dîvâneden sormak gerek

Gönül mumunun hikâyesini kelebekten, bülbülün bağının durumunu da aşk delisinden sormak gerekir.

Zâhide savm u salât u bâb-ı mescidden haber
Rind-i bed-hâl olana meyhâneden sormak gerek

Dindar olana oruçtan, namazdan ve mescit kapısından; kötü durumdaki sarhoşa da meyhaneden sorulmalıdır.

Tûti-i tab' olan anlar şehd ü kandin dadını
Her ki baykuştur ana vîrâneden sormak gerek

Balın ve şekerin tadını papağan huylu olanlar anlar. Baykuş olana da harabelerden sormak gerekir.

Âşıkın derd-i derûnundan ne bilsin tab′-ı hâm
Hâl-i mecnûnu velî mestâneden sormak gerek

Aşığın gönlündeki dertlerini, olgunlaşmamış olanlar bilmez. Mecnunun durumu, mutlaka sarhoşa yakışır davranışlarda bulunanlardan sorulmalıdır.

Sormanız esrâr-ı tevhîdi ne bilsin ehl-i kayd
Ol ki tersâdır ana büthâneden sormak gerek

Birliğin sırları, dünyaya sıkı sıkıya bağlı olanlara sorulmamalıdır, onlar bilmezler. Hristiyana, puta tapanların ibadet yerleriyle ilgili soru sorulmalıdır.

Bilmesen esrâr-ı kalbinden aceb olmaz haber
Çünki menzil-gâhıdır cânâneden sormak gerek

Kalbinin sırlarını anlamasan buna şaşılmaz. Çünkü orası sevgilinin konaklama yeridir, ondan sormak gerekir.

Şemsiyâ hâlât-ı meyden bilmek istersen haber
Nâm u nengi bırağıp hum-hâneden sormak gerek

Ey Şemsî! Eğer şarabın durumunu bilip öğrenmek istersen şanı ve şöhreti bırakıp meyhaneden sormalısın.

Derdin ne behey âşık bîçâre neden oldun
Bir yerde karârın yok âvâre neden oldun

Ey âşık! Derdin ne de zavallı duruma düştün? Bir yerde sürekli kalamıyorsun, neden avare oldun?

Dokunmadı çün sana tîr-i müjesi yârin
Ey sîne-i mecrûhum pür-yara neden oldun

Ey yaralı gönlüm! Sana sevgilinin gamzesinin oku dokunmadığı hâlde neden her tarafın yara bere içindedir?

Bir gonca sevip ey dil hâr-ı gama mı düştün
Gül gibi bu gülşende sad-pâre neden oldun

Ey gönül! Bir gonca sevip de gamın dikenine mi düştün? Bu gül bahçesinde neden gül gibi yüz parça oldun?

Ol mihr-i cihân-ârâ oldu mu gözünden dûr
Ey gözlerimin yaşı seyyâre neden oldun

Cihanı süsleyen o güneş senin gözünün önünden uzaklaştı mı? Ey gözlerimin yaşı! Neden çok akıyorsun?

Gördün mü yüzün yârin evsâfın işittin mi
Tâ sen bu kadar âşık dîdâre neden oldun

Sevgilinin yüzünü görmeden, onun niteliklerini işitmeden o yüze sen neden bu kadar âşık oldun?

Pâmâl-i muhabbetsin yoktur başına çâren
Çak bu kadar ey **Şemsî** bîçâre neden oldun

Ey Şemsî! Sevginin ayakları altında kalıp kendi başına çare bulamadığın hâlde neden bu kadar çaresiz, zavallı oldun?

Sâkiyâ gel beni hayrân eylegil
Ben garîbim aşka mihmân eylegil

Ey saki! Gel ve beni şaşkına çevir. Ben garibim, beni aşka misafir et.

Aşk şarâbın içiben mest olmuşum
Ben humârım bana dermân eylegil

Aşk şarabını içerek sarhoş olmuşum. Ben içki sersemiyim, bana derman bul.

Derd-i yâri cân içinde saklarım
Ol kadar kim derde dermân eylegil

Sevgilinin, gönlümde sakladığım derdine sen derman eyle.

Aşk-ı ma'şûk gönlümü yağmâladı
Gel benim karşıma cevlân eylegil

Sevgilinin aşkı gönlümü yağmaladı. Benim karşıma gel de gezip dolaş.

Âşık-isen ma'şûka ey **Şemsî** ger
Mâ'şûkun sırrını pinhân eylegil

Ey Şemsî! Eğer sevgiliye âşık isen onun sırrını gizle, sakla.

Cihân sûkunda satılan çürük kâlâ-imiş bildim
Ziyânın ödemez sûdu kuru gavgâ-imiş bildim

Dünyanın sokağında satılan şeyin çürük kumaş olduğunu; yararı, zararını ödemeyen boş bir kavga olduğunu anladım.

Gezip bâğını seyr ettim bahârını hazân buldum
Ser-â-ser mîvesi anın hemîn ayva-imiş bildim

Bağını gezip baharını seyrettim, sonbahara rastladım. Onun meyvesinin sadece ayva olduğunu anladım.

Konaldan bu gam-âbâda yime gam hâr-ı mihnettir
Hemîn adı gibi kendi dahi ednâ-imiş bildim

Bu gamlı yere konduğun için tasalanma, sıkıntı, mihnet dikenidir. Adı gibi kendinin de çok alçak olduğunu anladım.

Temâşâ eyledim kevn ü mekânı nûr-ı vahdette
Görünen nûr eşyâda hemîn Mevlâ-imiş bildim

Birliğin nuruyla kâinatı seyrettim. Eşyada görünen nurun da Mevla olduğunu anladım.

Bu dem bu dîde-i mahcûb ile derk olmaz ol sultân
Bu gözle görmedin **Şemsî** o şeh bâlâ-imiş bildim

O sultan şu anda bu örtülü gözle anlaşılamaz. Ey Şemsî! O padişahı sen bu gözle görmedin, o çok yüce imiş.

Cümle âlem âşinâ arada ben bîgâneyim
Her işim ağyâr ile gör kim aceb dîvâneyim

Bütün âlem tanıdık, arada ben yabancıyım. Her işim yabancılarla. Ne kadar deli olduğumu anla.

Bilmeyip ta'mîr-i cism ettim velî kalbim harâb
Hey meded mi'mâr-ı âlem kıl nazar vîrâneyim

Bilmeden bedenimi tamir ettim ancak kalbim yıkık dökük. Ey âlemin mimarı! Yardım et, bana bak, viraneyim.

Teşneyim zulmette kaldım âb-ı hayvân isterim
Girmedin derya-yı aşka tâlib-i dürdâneyim

Susuzum, karanlıkta kaldın, hayat suyu isterim. Aşk denizine girmeden büyük inci tanesi istemekteyim.

Zât-ı mutlak çünki yüz gösterdi kaydı n'eylerim
Gayra ger dil kayd edem hükm eyle kim büthâneyim

Allah göründüğü için dünyanın bağlarını istemem. Eğer ondan başkasına gönlümü bağlarsam benim putevi olduğuma hükmedin.

Mey-furûş oldum salâdır ehl-i aşka **Şemsiyâ**
Bizdedir hamr-ı ezel gelsin gelen meyhâneyim

Ey Şemsî! Meyhaneci oldum; âşıklara çağırıyorum. Ölümsüzlük şarabı bizdedir, ben meyhaneyim, gelen gelsin.

Zahmıma merhem dilersem derde dermân bulmayam
Sensizin cân ister-isem câna cânân bulmayam

Yarama merhem istersem derdime derman bulmayayım. Sensiz bir gönül istersem gönlüme bir sevgili bulamayayım.

Gayrı derden ger devâ isterse şâhım bî-nevân
İşiginde bu gedâ bir dahi ihsân bulmayam

Padişahım! Bu zavallı, senin kapından başka bir yerden deva istersem senin eşiğinde bir daha iyilik bulamayayım.

Özgeler fikriyle şâd olmak dilerse bu dilim
Kâr-bân-ı gamını gönlümde mihmân bulmayam

Bu gönlüm başkalarını düşünerek mutlu olmak isterse senin gam kervanını gönlümde misafir edemeyeyim.

Hecr ile yıktınsa gönlüm gam değil aşkınla yap
Sîneme baktıkça bârî cânı vîrân bulmayam

Gönlümü ayrılıkla yıktıysan önemli değil, aşkınla yap. Hiç olmazsa göğsüme baktıkça canımı harabe olarak bulmayayım.

Deyr-i kesrette bu sûretle nice târâc olam
Hısn-ı vahdette mukîm et dahi nâlân bulmayam

Çokluk manastırında bu şekilde nasıl yağmalanayım? Birlik kalesinde beni ikamet ettir ki artık inlemeyeyim.

Zulmet-i küfr içre kaldı zulmüne inanmayan
Anı tasdîk ettim-ise dahi îmân bulmayam

Senin zulmüne inanmayan küfrün karanlığı içinde kaldı. Eğer onu tasdik edersem artık imanı elde edemeyeyim.

Şemsiyâ yüz yere ko pâmâl-i aşk ol zerre-veş
Sıdk ile gir hak yola kavlinde yalan bulmayam

Ey Şemsî! Yüzünü yere koy, zerre gibi aşkın ayakları altında kal. Hak yola içtenlikle gir ki senin sözünde yalan bulmayayım.

Yine bir derd için dermân ararım
Lâ-mekân şehrine cevlân ararım

Yine bir dert için derman arıyorum. Mekânsızlık şehrinde gezinmek istiyorum.

Ciğer pâre pâredir hecr elinden
Başım top etmeğe çevgân ararım

Ciğerim ayrılık yüzünden parça parçadır. Başımı top yapmak için değnek arıyorum.

Bir kara zühd ile arttı hicâbum
Gönül milkine Süleymân ararım

Anlamsız bir sofulukla utancım arttı. Gönül ülkesine Süleyman arıyorum.

Dimağım fetâdır zükâm elinden
Muattar kılmağa attâr ararım

Beynim nezle yüzünden gençtir. Onu kokulu hâle getirecek bir aktar arıyorum.

Teşnedir yüreğim aşkın elinden
Beni kandırmağa ummân ararım

Yüreğim aşk yüzünden susamıştır, onun susuzluğunu giderecek bir okyanus arıyorum.

Ya'kûb gibi Yûsufumı yitirdim
Anı bulam diye Ken'ân ararım

Hz. Yakup gibi Yusufumu yitirdim. Onu bulmak için Kenan ilini arıyorum.

Doğru vermediler Allâh haberin
Bin sözün başı bir güftâr ararım

Allah'ı doğru dürüst anlatmadılar. Bin sözden üstün bir söz arıyorum.

Şemsî'nin özrü çok takvâ yolunda
Aybımı örtmeğe settâr ararım

Takva yolunda Şemsî'nin özrü çoktur. Ayıplarımı örtecek birini arıyorum.

Aceb kârhânedir dünyâ giden hayrân gelen hayrân
Ne turfa tîh-i hayrettir eden hayrân kılan hayrân

Bu dünya öyle acayip bir iş yeridir ki gele de giden de şaşkındır. Öylesine şaşılacak bir hayret çölüdür ki eden de kılan da şaşkındır.

Kamu zerrât tûr olmuş tahayyürde bu halk nâcî
Ne rağbet Sâmirî-vasfa şu yerde ki bilen hayrân

Bütün zerreler şaşkınlıkta dağ gibi olmuş, bu halk kurtulmuş. Bilenin şaşkın olduğu bu yerde, Sâmirî nitelikli olanlara rağbet edilmez.

Aceb bâzâra tuş oldum satılır muhtelif kâlâ
Ne sûd u ne ziyân belli satan hayrân alan hayrân

Çeşitli kumaşların satıldığı bir acayip pazara rastladım. Zarar da ziyan da belli değil; alan da satan da şaşkın.

Nazar kıl ulvî ger süflî kimi sâkin kimi pûyân
Bulunmaz bir eşi bitmiş duran hayrân yelen hayrân

Alçak olana da yüce olana da bak; kimisi duruyor, kimisi koşuyor. Bir benzeri artık yok, bulunmaz: Duran da koşan da şaşkın.

Kimi mâtem-zede halkın ferahtan kimisi handân
Kimi giryeyle hasrette safâ ile gülen hayrân

Halkın bazısı sevinçten matem tutuyor, bazısı gülüyor. Kimisi ayrılıktan gözyaşı döküyor, mutlulukla gülen ise şaşkın.

Kimi göçmekte hasretle kimi ardınca mihnetle
Aceb hayret değil mi göçen hayrân kalan hayrân

Kimisi özlemle göç ediyor, kimisi de onu sıkıntıyla takip ediyor. Şuna şaşılmaz mı ki, göçen de kalan da hayret içinde.

Kimi kâf-ı tahayyürde kimisi matlabın bilmez
Aceb budur ki ey **Şemsî** kamusunda bulan hayrân

Kimisi şaşkınlık dağında, kimisi ne istediğini bilmiyor. Ey Şemsî! Bulanların da şaşkınlık içinde olmasına şaşılır.

Gönül pür-yaradır bî-yaralardan
Unuttum kârımı âvârelerden

Gönül, yarasızlardan dolayı yaralıdır. Avarelerden dolayı da işimi unuttum.

Senin avnın erişmezse İlâhî
Ne hâsıl olacak bî-çârelerden

Ey Allahım! Senin yardımın olmazsa bu zavallılar ne yapacaklar?

Gönül levhinde okunmazsa tâlib
Ne fehm etsin ağ üzre karalardan

Eğer gönül tahtasında okunamıyorsa, istekli olanlar siyahla beyazı nasıl ayıracaklar?

Zühal devri-durur fitne zamânı
Hudâyâ saklagıl mekkârelerden

Fitne zamanı, Satürn gezegeninin dönmesiyle olur. Allahım! Bizi hilecilerden, düzenbazlardan koru.

Çü gaflet çâhına gark oldu **Şemsî**
Hudâsı saklaya seyyârelerden

Şemsî gaflet kuyusunda boğulunca Allah onu gezegenlerden korusun.

Çü gencin meskeni vîrânelerdir
Gönül niçin harâb olmayasın sen

Ey gönül! Hazineler yıkıp dökük yerlerde bulunduğu hâlde sen neden yıkılıp dökülmüyorsun?

Özün hâk etmeyen ermez alâya
Özüm niçin türâb olmayasın sen

Ey nefsim! Kendini toprak hâline getirmeyen, benliğinden vazgeçmeyen yücelere eremediğine göre sen neden toprak olmuyorsun?

Fenâ gasli çü göz yaşınsız olmaz
Gözüm niçin pür-âb olmayasın sen

Ey gözüm! Yokluk ancak gözyaşı ile yıkandığına göre sen neden ağlayıp yaşla dolmuyorsun?

Bu meclis ehli hep mestânelerdir
Ciğer niçin kebâb olmayasın sen

Bu mecliste bulunanların tamamı sarhoşturlar. Ey ciğer! Neden kebap olmuyorsun.

Meânî menzilidir **Şemsî** kalbin
Ne iştir bir kitâb olmayasın sen

Ey Şemsî! Senin kalbin derin anlamların konakladığı yerdir. Neden bir kitap hâline gelmiyorsun?

Yiyip na'mâsını ağyâra ettin şükr ü minnetler
Ne yüz bile varısarsın utan rabb-i vedûdundan

Allah'ın nimetlerini yiyip başkalarına şükür ve minnet ettin. O şefkatli Allahına hangi yüzle gideceksin, utan.

Murâd-ı nefsi verdikçe o tuğyânın eder efzûn
Yâ eylik mi gele dersin bu haslet-i anûdundan

Nefsinin dilekleri yerine geldikçe o, azgınlığını artırır. Bu inatçı özelliğinden herhangi bir iyilik geleceğini mi sanıyorsun?

Rızâ-yı Hakk'ı istersen koma şer'î yolun elden
Sakın nefsiyle şeytândan çıkarmasın hudûdundan

Allah'ın rızasını istersen din yolundan vazgeçme. Sakın! Nefsine uyarak şeytan seni saptırmasın.

Zekâtın vermeyip kenzler edersin ak u hamrâyı
Basarlar cismine âhir düzüp damga nukûdundan

Zekâtını vermeyerek gümüş ve altın biriktirirsin. Sonunda o paralardan damga yapıp vücuduna basarlar.

Kanı ervâh-ı âlemde demedin mi belî anda
Belâ budur ki sorarlar kıyâmette uhûdundan

Ruhlar âleminde "evet" demedin mi? Asıl sıkıntı şu ki kıyamet gününde, verdiğin o sözlerden sorulacaksın.

Şehâ hayl ü haşemle işbu evde olmagıl mağrûr
Varırsın hazrete tenhâ ayırırlar cünûdundan

Ey padişahım! Hizmetçilerinle, sürülerinle bu evde gururlanma. Allah'ın huzuruna o askerlerinden ayrılıp tek başına gideceksin.

Fakîre füls-i ahmer vermeyip ettin ziyâfetler
Ne umarsın behey miskîn bu gûne bezl ü cûdundan

Fakirlere tek bir kuruş vermeden çokça ziyafetler çektin. Ey zavallı! Bu tür döküp saçmalarından, cömertliğinden ne umuyorsun?

Gelip bu mezra-ı dünyâda çok ektin heves tohmın
Gel insâf eyle bak **Şemsî** nedir hâsıl vücûdundan

Ey Şemsî! Bu dünyaya gelerek heves tohumunu çokça ektin. İnsafa gelerek varlığından nelerin ortaya çıktığına bir bak.

Marîzim tâlibim dermân-ı aşka
Gedâyım râgıbım ihsân-ı aşka

Hastayım, aşkın dermanını istiyorum. Dilenciyim, aşkın iyiliğine talibin.

Gedâ-iken olur şâh-ı cihân-dâr
Şular kim kul ola derbân-ı aşka

Aşkın kapıcısına kul olanlar, dilenci iken dünyayı elinde tutan bir padişah olurlar.

Salındı cevr ile çâh-ı belâya
Nice Yûsuf gelip Ken'ân-ı aşka

Nice Yusuflar, Yakup'un aşk ülkesine gelip haksızlıkla bela kuyusuna atıldılar.

Bil âhir şâh olur Mısr-ı cihâna
Bu kim bende gelir zindân-ı aşka

Şunu bil ki; aşkın zindanına kul olarak gelen, sonunda Mısır'a padişah olur.

Bulur rıhlet libâsıyla kerâmet
Atan kendi özün nîrân-ı aşka

Kendisini aşkın ateşine atan, göç elbisesiyle keramet elde eder.

Çün müflissin bırak özge kapıyı
Koma elden yapış dâmen-i aşka

Zavallı olduğun için başka kapıdan vazgeç. Aşkın eteğini elinden bırakma, sıkıca yapış.

Vücûdı katresin deryâ ede mi
Özün gark etmeyen ummân-ı aşka

Kendisi aşk okyanusunda boğulmayan, vücudunun damlasını deniz hâline getiremez.

Dilersen olasın her gamdan âzâd
Esîr ol **Şemsiyâ** sultân-ı aşka

Ey Şemsî! Her türlü sıkıntıdan kurtulmak istersen, aşk sultanına esir ol.

Yâ rabbi lisânımda ezkârımı aşk eyle
Gencîne-i sînemde esrârımı aşk eyle

Allahım! Dilimde aşkı zikrettir. Aşk, göğsümün hazinesindeki sırlarım olsun.

Kurtar beni mahbesden sahrâ-yı dile yol ver
Bu gâr-ı vücûdumda etvârımı aşk eyle

Beni hapishaneden kurtar, gönül sahrasına çıkar. Aşk, bu vücut mağaramdaki tavırlarım olsun.

Dil bülbülünün bağrın hûn etti fenâ hârı
Bustân-ı cinân içre gül-zârımı aşk eyle

Yokluk dikeni, gönül bülbülünün bağrını yaraladı. Aşkı, cennet bahçeleri içinde gül bahçem yap.

Dil hücresini yâ Rab vesvâs harâb etti
Lutf et anı ma'mûr efkârımı aşk eyle

Allahım! Gönül odasını kuruntular harap etti. İyilik edip onu bayındır hâle getir, düşüncelerim sadece aşk olsun.

Dükkân-ı anâsırda ettirme sivâ bey'in
Kurtar bizi hüsrândan bâzârımı aşk eyle

Unsurlar dükkânında başka şeyler alışverişi yaptırma. Bizi hüsrandan kurtar, aşk ile alışveriş yaptır.

Ruhsâr-ı mecâzîde bu çeşmime hazz verme
Her kanda nigâh etsem dîdârımı aşk eyle

Bu gözüm mecazi yanaktan hoşlanmasın. Baktığım her yerde yüzümü aşk hâline getir.

Her sûya ki der-idim aşkını medâr eyle
Özge yere yol verme bâzârımı aşk eyle

Aşkını bana yardım yapmanı istediğim her tarafta, başka yere beni yönlendirme, aşk ile alışveriş yaptır.

Şemsî kulunu kurtar bu kîl ile kâlinden
El-kıssa budur maksad her kârımı aşk eyle

Şemsî kulunu bu dedikodusundan kurtar. Kısacası, amacım budur ki her işimi aşk yap.

Ne yatarsın behey gâfil durugel âh u zâr eyle
Çü dünyâ milkine geldin dürüş bir hoşça kâr eyle

Ey gafil! Neden yatıyorsun, ayağa kalk, ağlayıp inle. Dünya mülküne geldiğin için çalış, çabala, güzel bir iş yap.

Vücûdun âlî ma'dendir sakın kim eyleme zâyi'
Anı tîşe-i zikr ile gece gündüz tîmâr eyle

Vücudun yüce bir madendir, sakın onu kaybetme. Zikir baltasıyla gece gündüz onun bakımını yap.

Nice bir nefsine kulsun gözün aç rabbini anla
Nice bir halka kulluklar efendinden gel âr eyle

Daha ne zamana kadar nefsine kul olacaksın? Gözünü aç, Rabbini anla. Daha ne zamana kadar halka kulluk edeceksin, gel efendinden utan.

Sakın kim olmagıl emîn ecel erdikçe tâlibdir
Seni sayd etmedin zinhâr ameller kıl şikâr eyle

Sakın! Ecelden emin olma, o her zaman seni ister. Sakın! O seni avlamadan iyi işler yap, avlan.

Kasâvet kaplamış kalbin hevâ yeller ile kıştır
Oku âyât-ı Kur'ân'ı anınla hoş bahâr eyle

Kalbini sıkıntılar kaplamış; hava, rüzgârlarla kış olmuş. Kur'an-ı Kerim'in ayetlerini oku, onunla güzel bahar gelsin.

Bu dünyâ lezzeti **Şemsî** dimâğın eylemiş muhtell
Anı ma'cûn-ı zikr ile gece gündüz tîmâr eyle

Bu dünyanın lezzetleri Şemsî'nin beynini karıştırmış. Zikir macunu ile gece gündüz onun bakımını yap.

Nice bir yelesin kâr-ı fenâda
Dürüş hâk olasın râh-ı bekâda

Yok hükmündeki işlerde ne zamana kadar koşuşturacaksın? Ebedîlik yolunda toprak olmak için çaba göster.

Cihân içinde ebleh ol kişidir
Savura hırmen-i ömrini bâda

Dünyada ömrünü boşa harcayan, akılsız kişidir.

Ne hâsıl şol hayât-ı fânîden kim
Hevâ ile geçe subh u mesâda

Sabah akşam boşa geçen şu fâni hayattan hiçbir şey elde edilemez.

Kerâmet ehline oldu alâmet
Teni kullukta dil zikr-i Hudâ'da

Keramet ehlinin belirtisi; vücuduyla kulluk yapması, diliyle de Allah'ı zikretmesidir.

Saâdet ehli oldur Hakk'ı anlar
Kabûl eyler sözü düşmez inâda

Allah'ı anlayarak, inat etmeden onun sözünü kabul edenler mutlu kimselerdir.

Sakın bâzâr-ı ömre olma mağrûr
Tedârik eyle düşmedin kesâda

Sakın! Ömür pazarında gururlanma. Yokluğa düşmeden gerekli hazırlıkları yap.

Ulular dâmenin koma elinden
Ki gark olmayasın yevmü'l-cezâda

Kıyamet gününde kötü duruma düşmemek için büyüklerin eteğini elinden bıkma, onlara yapış.

Kabûl et **Şemsî**'nin pendin gönülden
Necât ister-isen dârü'l-likâda

Kavuşma gününde kurtuluş istersen Şemsî'nin öğütlerini içtenlikle kabul et.

Yola girme sakın zâd olmayınca
Refîkin kâmil üstâd olmayınca

Arkadaşın mükemmel bir üstat olmadan, azığını sağlamadan sakın yola çıkma!

Dil-i sengîni kimse yumşatır mı
Belâ kûhunda Ferhâd olmayınca

Hiç kimse Ferhat olmadan, bela dağında taşlaşmış gönlü yumuşatamaz.

Verir mi dâmeni gül bülbüle el
Figân u zâr u feryâd olmayınca

Ağlayıp inleme, bağırıp çağırma olmadan gülün eteği bülbüle el vermez.

Güzâfsın kimse erişmez vefâya
Evel cevr ile mu'tâd olmayınca

Öncelikle sıkıntıya alışmayan kimse vefaya erişemez, sözü boştur.

Seninle âşinâ olmaz İlâhî
Kimesne kendinden yad olmayınca

Allahım! Kendisiyle yabancı olmayan kimse seninle dost olamaz.

Cihânda kimse hîç mesrûr olur mı
Senin derdin ile şâd olmayınca

Senin derdinle mutlu olmayan kimse dünyada hiç sevinçli olamaz.

Sakın da'vâ-yı hubbu etme **Şemsî**
Kamu emrine münkâd olmayınca

Ey Şemsî! Onun bütün emirlerine uymadan sakın onu seviyorum diye bir iddiada bulunma.

Kapında senin hâke süren yüzünü her gâh
Bir vech ile elbette olur vâsıl-ı dergâh

Senin kapında her zaman toprağa yüzünü süren bir şekilde dergâha ulaşır.

Her kim ki ola sâlik-i râh-ı ser-i kûyun
Hâşâ ki kala vâdî-yi hayrette o gümrâh

Senin bulunduğun yerin yoluna giren, şaşkınlık vadisi içinde kesinlikle yolunu şaşırmaz.

Görsem yüzünü hâsıl olur tasfiye-i kalb
Zîrâ ki erer her kişiye feyz-i sehergâh

Yüzünü gördüğümde kalbim tertemiz olur. Seher vaktinin bereketi herkese ulaşmaktadır.

Esrâr-ı ilâhî sana gün gibi ayândır
Ey râz-ı dile vâkıf olan ârif-i billâh

Ey gönlün sırlarını bilen Allah dostu! İlahi sırlar sana güneş gibi apaçık ortadadır.

Ser-menzil-i maksûda misâli yetişirdi
Gel bedri ko ki lütfun olaydı ana gümrâh

Aydan vazgeçip senin iyiliğinin yolunu değiştirseydi onun bir benzeri amacına ulaşırdı.

Vechinden eder kesb-i safâ kalb-i hazînim
Şemsî'yle münevver olur ay ruhları gün mâh

Üzüntülü kalbim senin yüzünü gördüğünde rahatlar. Ayın ve güneşin yüzleri Şemsî ile birlikte aydınlanır.

İlâhî vaslın bağına girmek diler cân bülbülü
Anda hakâyık güllerin dermek diler cân bülbülü

Allahım! Can bülbülü sana kavuşmanın bağına girmek ve orada hakikat güllerini toplamak istemektedir.

Bakmayıp perr ü bâline azm eyleyip gül-zârına
Varını aşkın nârına yakmak diler cân bülbülü

Can bülbülü, kanatlarına bakmadan senin gül bahçene yönelerek bütün varlığını aşkın ateşine yakmak istemektedir.

Sen işidirsin zârımı göster bana gül-zârımı
Her dem senin dîdârını görmek diler cân bülbülü

Sen benim ağlamamı, inlememi işitirsin. Bana gül bahçemi göster. Can bülbülü, her an senin yüzünü görmek istemektedir.

Sensin âlemlerden ganî lutf et mahrûm koma beni
Aşkıyla yoluna cân vermek diler cân bülbülü

Sen çok cömertsin; iyilik et, beni yoksun bırakma. Can bülbülü, aşkıyla senin yoluna can vermek istemektedir.

İşidicek **Şemsî** sözün giryân eder iki gözün
Dergâhına her dem yüzün sürmek diler cân bülbülü

Şemsî'nin sözünü işittiğinde iki gözü iki çeşme olup ağlar. Can bülbülü, yüzünü her an senin dergâhına sürmek ister.

Eyâ genc isteyen vîrânelerden
Benim vîrâne gönlüm görmedin mi

Ey harap yerlerde hazine arayanlar! Benim yıkık dökük gönlümü görmediniz mi?

Eyâ serhoş gelen meyhânelerden
Benim mestâne gönlüm görmedin mi

Ey meyhanelerden sarhoş gelenler! Benim sarhoş olmuş gönlümü görmediniz mi?

Eyâ şem'-i ruha tâlib olanlar
Benim pervâne gönlüm görmedin mi

Ey yanağın mumunu isteyenler! Benim kelebek olmuş gönlümü görmediniz mi?

Eyâ göklerde seyr eden kevâkib
Benim seyyâre gönlüm görmedin mi

Ey göklerde dolaşan yıldızlar! Beniz gezip dolaşan gönlümü görmediniz mi?

Eyâ deryâ yüzünde mevc uranlar
Benim seyyâle gönlüm görmedin mi

Ey denizlerin yüzünde dalgalananlar! Benim su gibi akan gönlümü görmediniz mi?

Eyâ Mecnûnlayın dağlar gezenler
Benim dîvâne gönlüm görmedin mi

Ey Mecnun gibi dağları gezenler! Benim deli gönlümü görmediniz mi?

Dil uzatma her kişiye serverâ sûsen gibi
Tâ ki seng-i ta'na sînem delmeye revzen gibi

Ey büyüğümüz! Yasemin çiçeği gibi herkese dil uzatma, ayıplama ki kınama taşı pencere gibi göğsümü delmesin.

Diler-isen etmeye ırzın libâsın kimse çâk
Vasl edegör zât-ı bînin beynini sûzen gibi

Irzının elbisesini kimsenin yırtıp parçalamasını istemiyorsan gören kişiliğinin arasını iğne ile bitiştir.

Sûfî-i efsürde-dil bulmaz harâretten eser
Sînesi tennûrı dâim yanmasa külhan gibi

Göğsünün tandırı daima külhan gibi yanmadığı müddetçe yüreği hissiz olan derviş, hararetten bir eser bulamaz.

Tâlibâ tutmak dilersen tîr-i şeytâna siper
Halka-i tevhîde peyvend ol yürü cevşen gibi

Ey istekli! Şeytanın oklarına siper tutmak istersen birlik halkasına yapış, asker gibi yürü.

Şemsiyâ bülbül gibi ehl-i niyâz ol etme nâz
Meskenim olsun der-isen kûşe-i gülşen gibi

Ey Şemsî! Gül bahçesinin köşesi gibi bir meskenim olsun dersen nazlanma, bülbül gibi sürekli yalvaranlardan ol.

Cânân iklîminin güllerinin bâğı göründü
Dost iklîminin lâlesinin dâğı göründü

Sevgilinin ülkesindeki güllerin bağı göründü. Dost memleketindeki lalenin yarası göründü.

Envâr-ı Muhammed doğuban tuttu cihânı
Şakku'l-kamerün mu'cize barmağı göründü

Hz. Muhammed'in nurları ortaya çıkıp dünyayı kapladı. Ayın yarılmasını gerçekleştiren parmağı göründü.

Ya'kûb'a bugün Yûsuf'ının kokusı geldi
Eyyûb'a dahi sıhhatinin çağı göründü

H. Yakup'a bugün Hz. Yusufunun kokusu geldi. Hz. Eyyub'a da sağlığının zamanı göründü.

Kaygı gecesi geçti kamu kalmadı korku
Vuslat gününün gündüzünün ağı göründü

Kaygı gecesi tamamen geçti, korku kalmadı. Kavuşma gününün gündüzünün beyazı göründü.

Şemsî yine aşkıyla bugün vecde erişti.
Var-ise hayât âbının ırmağı göründü

Şemsî, aşkıyla bugün yine coşkuya kapıldı. Eğer varsa, hayat suyunun ırmağı göründü.

Düşüp derdine Mevlâ'nın kodum bu akl u idrâki
Gönül dosta firâr etti n'iderim mâl ü emlâki

Mevla'nın derdine düşüp bu akıldan ve idrakten vazgeçtim. Gönül dosta kaçtı, bu malı mülkü ne yapacağım?

Derûnumda olan âteş yakarsa ger aceb olmaz
Mevâlîd-i anâsırda dahi hem çetr-i eflâki

İçimdeki ateş, mevcut şeyleri ve gökyüzünü yakarsa şaşılmaz?

Beşer kimdir ki dem vura anın aşkı hevâsından
İnâyet andan olmazsa ne şeydir zerre-i hâki

İnsanoğlu, onun aşkının havasından bahsedemez. Eğer ondan yardım olmazsa toprağın zerresi bile bir şey değildir.

Harîm-i aşka yol bulmak dilersen varlığından yun
Ki kudsîler makâmıdır komazlar bunda nâ-pâki

Aşkın harem dairesine girmek istersen varlığını terk et. Çünkü orası mukaddes insanların yeridir, oraya temiz olmayan giremez.

Onulmaz gayrı merhemle bu sînen yarası **Şemsî**
Meger kim sûzen-i vaslın diler bu sadrının çâki

Ey Şemsî! Bu göğsünün yarası başka bir merhemle iyileşmez. Bu göğsündeki çatlak, sadece sana kavuşmanın iğnesini ister.

Derde devâ isteyen dermân nedir bilmedi
Cevrini telh anlayan ihsân nedir bilmedi

Derdine deva isteyen dermanı elde edemedi. Eziyetini acı olarak anlayan da iyiliği bilemedi.

Aşkında sâdık-isen ver varını yolunda
Cân ile başa kalan cânân nedir bilmedi

Eğer onun aşkında sadık isen bütün varlığını onun yolunda harca. Kendi canıyla baş başa kalan, sevgilinin ne olduğunu anlayamadı.

Meydâna ger girersen ser-keşte ol yolunda
Top etmeyen başını çevgân nedir bilmedi

Eğer meydana girersen onun yolunda dikbaşlı ol. Başını top etmeyen, değneğin ne olduğunu anlayamadı.

Zülfü hicâb oluptur çün âfitâb-ı rü'yâ
Küfrüne dolaşmayan îmân nedir bilmedi

Rüya güneşi gibi onun saçı da engel olmaktadır. Onun saçının siyahlığına kendini kaptırmayan, imanın ne olduğunu anlayamadı.

Ey râh-ı aşka sâlik resmini ger sorarsan
Evvelde cân vermeyen pâyân nedir bilmedi

Ey aşk yoluna giren kimse! Eğer onun âdetinin sorarsan, canını öncelikle vermeyen sonsuzluğun ne olduğunu anlayamaz.

Deryâda dürr isteyen gavvâsa varmak gerek
Katreyle bilişmeyen ummân nedir bilmedi

Denizde inci arayan, dalgıca ulaşmalıdır. Damlayla tanışmayan, okyanusun ne olduğunu anlayamaz.

Şemsî gınâ dilersen ma'mûrunu harâb et
Gencine erişmeyen vîrân nedür bilmedi

Ey Şemsî! Zenginlik istersen bayındırlığını, şenliğini yok et. Hazineye ulaşamayan, harabenin ne olduğunu bilemez.

Habîbâ gel nazar eyle benim gönlüm harâbına
Çü sensin dinme mi'mâr-ı imâret kıl bu vîrânı

Ey sevgili! Benim bu harap olmuş gönlüme bir bak. Onu onaracak mimar sensin; durma, bu harabeyi onar.

Adım ümmet işim gaflet meded irgür bana himmet
Ebed kapında kul eyle dahi çektirme hicrânı

Adım ümmet, işim gaflettir. Bana yardımını ulaştır. Sonsuzluk kapında beni kul eyle, artık bana ayrılık çektirme.

Ayakta kalmışım şâhum elimden tut rûz-ı mahşerde
Sana tutmuşum ümmîdim o dem bu müflis-i cânı

Ey padişahım! Ayakta kaldım, kıyamet günü elimden tut. Bu biçare gönlümün o zaman tek ümidi sensin.

Nazar kıl bana şefkatle keremler eyle himmetle
Esirge cümle ümmetle ki çoktur aç u uryânı

Bana şefkatle bak, himmetinle iyilikler yap. Açı ve çıplağı çok olan bütün ümmetle beraber beni de bağışla.

Velî bu cümlesinden aç benim gey ahvec-i muhtâc
Şefâat kapısını aç alalım anda mihmânı

Ben hepsinden daha açım ve muhtaçların en ihtiyaçlısıyım. Şefaat kapını aç da oraya misafir alalım.

Egerçi **Şemsî**'nin dergâhına bir tuhfesi yoktur
Velî Hak'tan ne dedinse ana muhkemdir îmânı

Gerçi Şemsî'nin senin dergâhına bir hediyesi yoktur ama Allah'ın her buyurduğuna çok sağlam bir imanı vardır.

Yâ İlâhî kıl meded gitti vücûdum hânesi
Olmadan hergiz harâb bu ömrümün vîrânesi

Allahım! Bana yardım et. Bu ömrümün viranesi harap olmadan vücudumun evi yıkıldı gitti.

Bizi haşr eyle yarın Ahmed-i Muhtâr'un ile
Rûz u şeb arttı cünûnum olmuşum dîvânesi

Bizi kıyamet gününde Hz. Muhammed'le haşr et. Onun delisi oldum, deliliğim gece ve gündüz gittikte artıyor.

Nakşa aldanma fenânın zâyi' etsen ömrünü
Çünki sâbıkta sunulmuştur ecel peymânesi

Sana ecel kadehi geçmişte sunulduğu için geçici dünyanın nakışlarına aldanarak ömrünü boşa geçirme.

Cümle eşyâyı görüp hâlıkını zikr edegör
Nûş edip vahdet meyin oldun yine mestânesi

Her şeyi görerek Yaradan'ını anmaya devam et. Birlik şarabını içerek onun sarhoşu oldun.

Âşık-ı sâdık-isen terk eyle dünyâ işini
Şemsî arz et bu metâın var-ise dürdânesi

Ey Şemsî! Gerçek âşıksan bu dünya işini terk et. Bu malların gerçek bir incisi varsa sen onu sun.

Nice gül yüzlüler düştü türâba
Gönül sabr eyledi elhamdülillâh
Ciğer ma'mûresi vardı harâba
Gönül sabr eyledi elhamdülillâh

Birçok gül yüzlü toprağa düştü, Allah'a şükürler olsun ki gönül sabretti. Ciğer harap oldu, Allah'a şükürler olsun ki gönül sabretti.

Fenâdır çün bilirsin yok sebâtı
Rızâ ile ganîmet bil memâtı
Döker sâbir kulundan seyyiâtı
Gönül sabr eyledi elhamdülillâh

Geçici olduğunu bildiğin için ölüme razı olarak onu ganimet bil. Sabırlı kullarının günahlarını bağışlar. Allah'a şükürler olsun ki gönül sabretti.

Hudâdandır bilirsin çün bu yara
Yine andan erişir ana çâre
Kazâsına rızâ ver düşme zâre
Gönül sabr eyledi elhamdülillâh

Sen de biliyorsun ki bu yara Allah'tandır, bu yaraya çare yine ondan gelir. Başına gelene razı ol, inleyip sızlama. Allah'a şükürler olsun ki gönül sabretti.

Yeme gam yarasından sara merhem
Çün oldur cümle erhamlardan erham
Sana düşen rızâdır bunda epsem
Gönül sabr eyledi elhamdülillâh

Üzülme! O, merhametlilerin en merhametlisi olduğu için yaraya merhemini sarar. Burada sana düşen, sabırlı olmak ve susmaktır. Allah'a şükürler olsun ki gönül sabretti.

Gönül verme bozulur bâğ u bustân
Bekâyı gözle **Şemsî** olma giryân
Cihân içinde hoştur cem'-i yârân
Gönül sabr eyledi elhamdülillâh

Ey Şemsî! Bu bağ ve bostana çok düşkün olma, onlar bozulur. Ebediyeti gözle, ağlama. Dünyadaki bütün dostlar çok iyidir. Allah'a şükürler olsun ki gönül sabretti.

Aşkın ile okur ilmi ulemâ
Aşkın ile giyer dervîşler abâ
Aşkın ile halvetî rızk u safâ
Allâh Allâh meded eyle sultânım

Âlimler, ilmi senin aşkınla okurlar. Dervişler, hırkayı senin aşkınla giyerler. Halvetîlerin rızkı ve mutluluğu senin aşkınladır. Allah Allah! Yardım et sultanım.

Aşkın ile zeyn ederler cenneti
Aşkın ile giyerler hem hil'ati
Aşkın ile kıl Muhammed ümmeti
Allâh Allâh meded eyle sultânım

Cenneti senin aşkınla süslerler. Kaftanı senin aşkınla giyerler. Senin aşkınla beni Muhammed ümmeti yap. Allah Allah! Yardım et sultanım.

Aşkın ile döner gökler felekler
Aşkın ile tesbîh okur melekler
Aşkın ile kabûl olur dilekler
Allâh Allâh meded eyle sultânım

Gökler, felekler senin aşkınla dönerler. Melekler, senin aşkına tespih okurlar. Dilekler, senin aşkın yüzünden kabul olur. Allah Allah! Yardım et sultanım.

Aşkın ile eder zikir zâkirler
Aşkın ile eder şükür şâkirler
Aşkın ile eder sabır sâbirler
Allâh Allâh meded eyle sultânım

Zıkredenler, senin aşkınla zikrederler. Şükredenler, senin aşkınla şükrederler. Sabırlılar, senin aşkınla sabrederler. Allah Allah! Yardım et sultanım.

Aşkıyla eder gâzîler cengini
Aşkıyla vururlar nefse sengini
Aşkıyla terk eder nâm u nengini
Allâh Allâh meded eyle sultânım

Gaziler, onun aşkıyla savaşırlar. Nefse, taşlarını onun aşkıyla vururlar. Şöhreti ve ismi, onun aşkı yüzünden terk ederler. Allah Allah! Yardım et sultanım.

Aşkında eyle hâdim **Şemseddîn**'i
Ma'mûr eyle yâ aziz yâ ganî
Cümle ihsân eyle ver maksadını
Allâh Allâh meded eyle sultânım

Şemseddin'i aşkında hizmetçi yap. Ey Aziz ve gani olan Allah'ım! Onu şenlendir. İyilik et, bütün isteklerini yerine getir. Allah Allah! Yardım et sultanım.

Eyâ gaflet makâmında esîr-i nefs olan insân
Yiyip yatmak için göndermedi billâh seni sübhân
Ne ilmin var ne a'mâlın yelersin dünyede ferhân
Niceye dek bu lezzâtı kovarsın durmadın bir ân
Yönün tut Hazret-i Hakk'a kim erdi menzile akrân

Ey gaflet makamında nefsine esir olan insan! Allah'a yemin olsun ki o seni yiyip yatmak için göndermedi. İlmin ve amelin olmadığı hâlde dünyada sevinçle koşuşturuyorsun. Bu lezzetleri ne zamana kadar durmadan kovalayacaksın? Cenab-ı Allah'a yönel ki akranın menzile ulaştı.

Aceb sevdâya düşmüşsün rızâsın terk edip yârin
Çevirip hıdmetinden yüz çekersin cevrin ağyârın
Demezsin kim bu fânîdir verirsin yoluna varın
Yükün yükle yarağ et devşirip başına efkârın
Dururlar zümre-i mevtâ senin-çin muntazır ey cân

Sevgilinin rızasın bırakarak acayip bir sevdaya tutulmuşsun. Ona hizmet etmeyip başkalarının eziyetini çekersin. Bu geçicidir demeden onun yoluna bütün varlığını verirsin. Aklını başına toplayıp yükünü yükle, hazırlık yap. Ey can! Ölüler seni ayakta beklemektedirler.

Aceb hayrân-ı gafletsin sanırsın sen seni ayık
Bu yolda hayli ednâsın geçinirsin velî fâyık
Huzûr-ı Hakk'a vardıkta olur mestûr işin bayık
Nasîhat tut gela ey nefsim hemîn budur sana lâyık
Dökegör gözlerinden yaş edegör nâle vü efgân

Acayip bir biçimde gafletle şaşkınsın. Sen kendini ayık sanıyorsun. Bu yolda çok aşağılarda olduğun hâlde üstün olduğunu sanıyorsun. Allah'ın huzuruna vardığında gizli işlerin ortaya çıkacaktır. Ey nefsim! Gel, öğütleri dinle. Sana yakışan budur. Gözlerinden yaşlar dök, inle ve bağırıp çağır.

Sevâd-ı ma'siyetten tevbe kıl yüzünü ağ eyle
Şu kim yarın gerekmezdir bugün andan ferâğ eyle
Dürüş tevhîd-i hakkânîde şeytânı ırağ eyle
Başına devşir aklını yakındır vakt yarağ eyle
Ecel cellâdı geldikte bunu sanma verir âmân

Günahların karalığından tövbe et, yüzünü temizle. Yarın sana gerekmeyen şeyden vazgeç. Çalış, çabala, gerçek birlikte şeytanı uzak tut. Aklını başına topla, vakit yakındır, hazırlık yap. Ecel celladı geldiğinde seni bağışlayacağını zannetme.

Bu dünyânın hitâmına nedendir olasın mâil
Meger kim hâce-i kevneyn demedi sâye-i zâil
Ha durmadın çoğaldırsın arada hâcib ü hâil
Uyandıkta bu uykudan olursun sözüme kâil
Olursun şimdi pîşmân ol ne assı ede son pîşmân

Neden bu dünyanın sonunu istiyorsun? İki cihanın efendisi, yok olan gölgeyi anlatmadı. Sen sürekli olarak aradaki engel ve örtüleri çoğaltıyorsun. Bu uykudan uyandığında sözümü anlayacaksın. Şimdi pişman olursun ama son pişmanlık fayda etmez.

Gel ey **Şemsî** gönül verme bu dünyânın gurûruna
Ki bir sâat gamı değmez nice yıllık sürûruna
Maa-hâzâ nihâyet yok bunun tatsız fütûruna
Bilirsin Hazret-i Hakk'ın varısarsın huzûruna
Dürüş kesb-i kemâl eyle varıp olmayasın haclân

Ey Şemsî! Gel, bu dünyanın gururuna düşkün olma. Onun bir saatlik tasası onca yıllık sevincine değmez. Bununla birlikte bunun sevimsiz bıkkınlığının sonu yoktur. Allah'ın huzuruna varacağını biliyorsun. Oraya vardığında utanmamak için çalış, çabala, olgunluk kazan.

Rıhlete azm eyledik yârana bizden çok selâm
Hayr ile yâd eyleyen ihvâna bizden çok selâm
Şemsî tulundı diye unutmasın ihvân-ı dîn
Kabrimi şâd eyleyen hullâna bizden çok selâm

Biz göçmeye karar verdik, dostlarımıza bizden çok selam olsun. Bizi hayırla anan kardeşlerimize bizden çok selam olsun. Şemsî görünmez oldu diye din kardeşlerimiz unutmasın. Kabrimi mutlu eden dostlarımıza bizden çok selam olsun.

İşitip vasfını yârin gönül durmaz semâ' eyler
Çü merkebdir ana cismim bile uydı semâ' eyler

Gönül, sevgilinin niteliklerini işittiğinde durmadan döner durur. Onun biniti olan cismim de ona uydu, onunla birlikte dönüp durmaktadır.

Beden mehdin semâ' ehli niçin tahrîk eder gâhî
Meger cân tıflı ol tende anıp ağladı Allâh'ı

Dönüp duranlar bedenin beşiğini neden ara sıra sallarlar? Meğer can çocuğu o tende Allah'ı anıp ağladı.

Garîbindir anı hoş tut efendi işte ben gittim
Gönül derler ser-i kûyunda bir dîvânemiz kaldı

Efendi! O senin zavallındır, ona iyi davran, işte ben gidiyorum. Sevgilinin bulunduğu yerde gönül denilen bir deli kaldı.

Yansın oda ol cismim şevk ile semâ' etmez
N'ider kişi ol cânı gayrıya vedâ' etmez

Büyük bir istekle dönmeyen bedenim, ateşlere yansın. Başkalarına veda etmeyen canı, kişi ne yapacak?